

Občasník lidí z Domu sv. Cyrila a Metoděje

Vlaštofka

Rozhovor s Annou
Ekslerovou - 4
Sestry dominikánky
ve Vlašovičkách - 8
Stavíme nový domov - 11

|2023

Vážení čtenáři,

ráda se s Vámi opět setkávám u dalšího občasníku Vlaštofka.

Je to neuvěřitelných 30 let, co Charitě Opava sestry z řádu dominikánek darovaly objekt na adrese Marie Dolanské 19. Tehdy to byla ruina bez oken i podlah. Nikdo nevěřil, že se dům dá ještě opravit. Po úporném hledání peněz, lidí a stavebních firem se to však podařilo.

Vnímali jsme, že tuto nádhernou příležitost musíme náležitě oslavit. Pozvali jsme sestry dominikánky a ukázali jim, že jejich dílo stále pokračuje. A to není vše. Rozšiřujeme se stále dál. Výstavba dalšího chráněného bydlení, která běží v plném proudu, je toho důkazem.

Pokud Vás zajímá, co dalšího se u nás změnilo, jste srdečně zváni na den otevřených dveří. Program naleznete na poslední straně naší Vlaštofky.

Přeji všem čtenářům příjemně strávené léto plné klidu a odpočinku.

Zuzana Janků, vedoucí Domu sv. Cyrila a Metoděje

• Po proběhlé rekonstrukci, která skončila v květnu, je v Domě další byt obnoven a rozšířen. Foto Petr Kubesa

Historie Domu sv. Cyrila a Metoděje ve Vlašтовиčkách se píše již třicet let

Letos v dubnu to bude třicet let, co sestry dominikánky darovaly Charitě Opava budovu bývalého kláštera ve Vlašтовиčkách, aby v něm vybudovala Dům sv. Cyrila a Metoděje pro lidi se zrakovým handicapem.

Budovu, kterou jim komunisté ukradli v roce 1950, dostaly sestry po roce 1989 v restituci zpět. Místo prosperujícího kláštera ale přebíraly polozapadlou ruinu, na jejíž obnovu neměly dostatek síly ani financí. V budově byla vytlučena okna, vytrhané podlahové krytiny, chyběla přípojka elektrického proudu, vody a kanalizace. Původní vybavení zmizelo kdoví kde.

Málokdo tehdy mohl s jistotou říci, že se Charitě Opava její odvážný záměr podaří. Dnes již ale víme, že díky píli a odhodlání mnoha lidí, kteří stáli u vzniku ve své době ojedinělého sociálního zařízení, je Dům sv. Cyrila a Metoděje místem, ve kterém už téměř třicet let nacházejí přechodný nebo stálý domov dospělí, těžce zrakově postižení nebo lehce mentálně postižení lidé. A tak i když již bývalý klášter není domovem sester dominikánek, nese dále jejich poselství pomoci potřebným Charita Opava.

I proto jsme velmi rádi, že sest-

• Takto vypadal dům ve Vlašтовиčkách v roce 1992.
Foto archiv Charity Opava

ry dominikánky přijaly naše pozvání a u příležitosti výročí předání budovy kláštera se přišly podívat na to, jak jsme s jejich darem naložili, a poděkovat za vše dobré, co se zde za tři desetiletí podařilo.

O vzácné návštěvě a o mnoha dalších událostech v Domu sv. Cyrila a Metoděje se dočtete v této slavnostně naladěné Vlaštofce.

„ Bůh má všechny zapsané ve své paměti,“ vzpomíná Anna Ekslerová na počátky Domu sv. Cyrila a Metoděje

• Anička Ekslerová (vlevo) spolu se zaměstnankyní Charity Opava Lenkou Roháčkovou během oslavy u příležitosti 30. výročí darování domu Charitě Opava. Foto Petr Kubesa

První ředitelka Charity Opava Anna Ekslerová byla u toho, když se před třiceti lety rozhodovalo o dalším osudu zdevastované budovy bývalého kláštera ve Vlaštovičkách, který dostaly po roce 1989 zpět v restituci sestry dominikánky. Jaké to bylo, když bez srovnatelných zkušeností lidé Charity Opava zvažovali, zda mají převzít rozbořený objekt, jehož opravy se odhadovaly na desítky milionů korun?

• Jak jste se vlastně před třiceti lety dověděla o tom, že sestry dominikán-

ky dostanou v restituci zpět svůj bývalý klášter, ale že zvažují jeho další využití?

Sestry dominikánky se obrátily na Arcibiskupství olomoucké, protože Biskupství ostravsko-opavské tehdy ještě neexistovalo. První ředitel tehdejší Arcidiecézní charity Jindřich Hynek Suchánek mi prostě zavolaal, ať si dům ve Vlašovičkách zajedeme prohlédnout a vymyslíme, k čemu by mohla charita dům využít.

• **A jak Vás napadlo, že by zde mohlo vzniknout tak unikátní a ve své době ojedinělé sociální zařízení, jakým je Dům sv. Cyrila a Metoděje pro zrakově postižené?**

To nenapadlo mne, ale právě Hynka Suchánka. My charitačky, když jsme strávily nějaký čas dotazováním Pána Boha, co že tím míní, jsme po opadnutí prvního šoku vymýšlely domov seniorů. Jenže Hynek se odněkud dozvěděl o tragickém osudu mladého nevidomého, který byl pro nedostatek jiných možností umístěn do domova pro nevidomé v Chrlicích, ocitl se mezi samými seniory a vzal si život.

• **Dům jste v té době nepochybně opakovaně procházela, v jakém byl stavu?**

• Společná fotka v kapli domu ve Vlašovičkách u příležitosti 30. výročí předání budovy od sester dominikánek Charitě Opava. Zleva Tomáš Schaffartzik, Marie Hanušová, Ivo Mludek, Zuzana Janků, Pavlína Králová, Svatava Bláhová, Olga Rampáčková, Anna Ekslerová, děkan Václav Koloničný, Anna Foldynová, Božena Mejzlíková, sestry dominikánky Miriam, Štěpánka a Bedřiška. Foto Petr Kubesa

Nemohu si vzpomenout, zda tam kromě zdí a schodiště ještě zbývalo něco použitelného...

• **Jak rozhodování o tom, zda do toho má Charita Opava jít, vlastně probíhalo? Byli všichni zainteresovaní pro, nebo zde byly i obavy, že to bude nad Vaše síly?**

Ono to asi vypadá, že když jsme věc svěřovali Bohu, tak jsme do toho šli s fanatickou sebejistotou. Jenže jsme byli obyčejní lidé z úplně jiných oborů.

Já jsem třeba pátrala, ovšem tehdy ještě bez internetu, jak vlastně funguje státní správa a sociální služby, co dělá investor a podobně. Nehledě k tomu, že nikdo z nás si neuměl reálně představit víc peněz než třeba sto tisíc, ale odhad rozpočtu jen na rekonstrukci byl osmnáct miliónů. Takže jsme moc dobře věděli, že je to nad naše síly.

• **Jaká jména se Vám vybaví, když si na tu dobu vzpomenete? Kdo vše byl u toho, na koho bychom neměli zapomenout?**

Jsou jich desítky, ale nezlobte se, nebudu je vyjmenovávat, protože bych nerada na někoho zapomněla. Na druhou stranu, Pán Bůh má všechny zapsané ve své paměti, ne? A o co jiného kráčí?

• Anička Ekslerová v přátelském rozhovoru s bývalou pracovnící opavské Charity Olgou Rampáčkovou během prezentace pomůcek v Domě sv. Cyrila a Metoděje. Foto Petr Kubesa

• Anička Ekslerová a koledování u vánočního stromu v roce 1995, výtěžek šel na podporu výstavby domu ve Vlašovičkách. Foto archiv Charity Opava

Jaroslav Vltavský

• Jaroslav Vltavský. Foto Petr Kubesa

Dnes bychom Vám rádi představili nového obyvatele Domu sv. Cyrila a Metoděje – Jaroslava Vltavského. Jaroslav (49) k nám přišel před několika měsíci a je mimo jiné také dlouhodobým uživatelem dalšího střediska Charity Opava – konkrétně střediska Radost.

Jarek je otevřená, bezprostřední povaha, která má řadu zájmů. Ve svém volném čase rád kreslí a kamarády má právě v Radosti, kde se věnuje zejména keramice a také např. pletení košíků, o čemž si můžete v této Vlaštofce přečíst více na straně 14. „Mám moc rád vlaky a vždy se mi líbí, když mohu být na nádraží a sledovat je,“ popisuje Jaroslav, co mu obvykle zvedne náladu.

V televizi rád sleduje např. hokej a samozřejmě fandí českému týmu, tak jako během právě uplynulého světového šampionátu. Jeho maminka, která je nyní již v domově důchodců, jej přivedla k aktivní víře a pokud Jaroslav jen trochu může, rád se účastní bohoslužeb.

Václav Burda

Sestry dominikánky s námi slavily ve Vlaštovičkách

• Hosty provedla po domě vedoucí zařízení Zuzana Janků. Foto Petr Kubesa

Výročí třiceti let od převzetí budovy bývalého kláštera sester dominikánek ve Vlaštovičkách si ve čtvrtek 4. května připomněla Charita Opava. Na to, jak se před třiceti lety zdevastovaná budova kláštera začala měnit z ruiny na Dům sv. Cyrila a Metoděje pro zrakově postižené, si do Vlaštoviček přišli ve čtvrtek 4. května zavzpomínat pamětníci z řad Charity Opava spolu se sestrami dominikánkami a dalšími hosty.

Když dostaly po roce 1989 budovu zpět sestry na základě restitučního řízení, přebíraly místo prosperujícího kláštera polorozpadlou ruinu, na jejíž obnovu již neměly dostatek síly ani financí, proto ji darovaly Charitě Opava. „Dům byl příšerně zdevastovaný, všechno, co se dalo odnést, bylo pryč,

okna byla rozbitá a rozlámaná, chyběla přípojka elektrického proudu, vody a kanalizace,“ vzpomíná současný ředitel Charity Opava Jan Hanuš, který se spolu s dalšími začal podílet na opravě budovy a její přeměně na Dům sv. Cyrila a Metoděje. Lidí, kteří se před třiceti lety na tomto zdánlivě nemožném

úroku podíleli, byly desítky.

Na dlouhou cestu od převzetí ruiny až k dnešnímu charitnímu středisku sloužícímu lidem vzpomínali na společném setkání po třiceti letech sestry dominikánky Štěpánka, Miriam a Bedřiška, které přijely z Bojkovic, ze Střelíc a z Prahy. Spolu s nimi také Anna Ekslerová s dalšími pamětníky Boženkou Mejzlíkovou, Olgou Rampáčkovou, Aničkou Foldynovou a Janem Hanušem i současní zaměstnanci a obyvatelé Domu sv. Cyrila a Metoděje. Součástí slavnostního setkání byla prohlídka domu, mše sv. sloužená opavským děkanem Václavem Koloničným a otcem Markem Večerkem a následná beseda. „Bylo krásné si připomenout, jak se všechno to naše sna-

žení, všechny dobré úmysly nakonec neztratily, ale zúročily v tomto krásném příběhu,“ zhodnotila za všechny nadějeplné setkání Anna Ekslerová. (im)

• Sestry v prostorách domu. Foto Petr Kubesa

• Sestry dominikánky se zajímaly o pomůcky a další vybavení pro handicapované. Foto Petr Kubesa

Návštěvou rozhlasu se splnilo paní Ivetě tajné přání

• Iveta si „prohlíží“ v doprovodu zaměstnankyně domu Jaroslavy Harazimové mikrofon. Foto P. Kubesa

Obyvatelka domu paní Iveta je dlouholetou posluchačkou rádia Ostrava, takže když se vyskytla možnost navštívit s dalšími obyvateli prostory Českého rozhlasu Ostrava, neváhala ani chvíli a prohlídky se zúčastnila. V prohlídce se střídali dva mladí sympatičtí zaměstnanci rozhlasu. „Uvedli nás do různých studií, měli jsme možnost slyšet, jak se vysílají zprávy. Průvodci nám pustili různé zvukové efekty, které se používají v řadě pořadů. Navštívili jsme studio, které bylo úplně odhlučněné od okolí. Mohli jsme si osahat a vyzkou-

šet profesionální mikrofony a kdo chtěl, mohl si vyzkoušet mixážní pult,“ popisuje prohlídku paní Iveta. Dvouhodinová návštěva netradičních prostor a místností rychle uplynula.

Pro řadu nevidomých obyvatel je právě rádio jejich každodenním společníkem, který jim pravidelně podává informace či zábavu. „Pro mě, jako fanouška Českého rozhlasu Ostrava, byla návštěva v jejich studiích splněním mého tajného přání,“ popisuje paní Iveta, co pro ni proběhlá návštěva znamená.

Václav Burda

Stavíme nový domov

Již několik let usilujeme v Charitě Opava o vybudování dalších bytů chráněného bydlení. Impulsem k tomuto kroku byl dar manželů Brunclíkových, kteří prožili své životy ve Vlaštovičkách a na sklonku života se rozhodli svůj majetek v podobě rodinného domu se zahradou věnovat Charitě Opava. S vděčností i zodpovědností k jejich odkazu jsme začali plánovat úpravy původní nemovitosti, které postupem času dospěly až k rozhodnutí o nové výstavbě.

Díky podpoře Evropské unie a Ministerstva pro místní rozvoj ČR a také darům z Tříkrálové sbírky jsme v březnu letošního roku zahájili výstavbu čtyř individuálních bytů, které se budou nacházet v jednom přízemním

bezbariérovém objektu na ulici Okružní v Opavě Vlaštovičkách. Každý byt bude mít vlastní vstup ze západní strany pozemku a bude disponovat zádveřím, obytnou místností se vstupem na terasu, ložnicí a sociálním zařízením.

Důležité je dodat, že budoucí chráněné bydlení bude sloužit lidem s mentálním znevýhodněním, kteří potřebují ke svému samostatnému životu podporu sociální služby v různých oblastech života. Podporu budou obyvatelům nových bytů zajišťovat pracovníci Domu sv. Cyrila a Metoděje. Věříme, že výstavba bude do konce letošního roku dokončena a v příštím roce již bude nový dům sloužit k bydlení lidem, kteří jej potřebují.

Pavlaína Králová

• Rozestavěná stavba budoucích bytů pro handicapované z května letošního roku. Foto Petr Kubesa

Víte, proč se ulice, na které sídlíme, jmenuje Marie Dolanské?

• *Sestra dominikánka Marie Dolanská. Foto archiv Charity Opava*

Ulice dostala jméno po řádové sestře Marii Filoméně Dolanské, která působila v místním klášteře - dnešním Domě sv. Cyrila a Metoděje pro zřetelně postižené ve Vlaštovičkách.

Marie Filomena Dolanská se narodila 30. listopadu 1895 ve Všemíně na Zlínsku. Pocházela z početné zbožné rodiny, mezi jejími sourozenci byli dva

kněží. V letech 1911–1915 absolvovala v Řepíně u Olomouce ústav u sester dominikánek a po ukončení studií k těmto sestrám vstoupila do jejich kongregace, kde složila 12. 9. 1917 své první sliby a 28. 8. 1920 sliby doživotní.

V klášteře ve Vlaštovičkách působila jako česká učitelka a řeholnice, posléze také jako ředitelka školy a matka představená. I po okupaci země nacistickým Německem dávala najevo své vlastenecké citění. Ignorovala zákaz výuky českého jazyka a zastávala se osob stíhaných gestapem.

Dne 10. května 1941 byla zatčena, umístěna do samovazby a asi po měsíci odeslána do koncentračního tábora Ravensbrück. V červnu 1943 se začaly projevovat u sestry Marie Dolanské bolestivé intenzivní záněty zubů a dásní s otoky obličeje. Byla tehdy ošetřena v místní nemocnici, tzv. revíru. Na čas jí příznaky odešly, ale vše se v listopadu opakovalo. Vytrpěla mnoho bolestí a 8. 12. 1943 na rakovinu čelisti zemřela. Její tělo bylo spáleno v táboře a pohřeb ani přítomnost rodiny nebyly povoleny.

Zuzana Janků

Sociální služby musí být registrované

- Sociální služby lze podle zákona (zákon 108/2006 Sb. o sociálních službách) poskytovat jen na základě oprávnění. Tímto oprávněním je registrace, o které rozhoduje příslušný krajský úřad. Registrované sociální služby v celé České republice nebo konkrétní sociální službu a potřebné informace o ní si můžete snadno vyhledat na stránkách Ministerstva práce a sociálních věcí www.iregistr.mpsv.cz.
- Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen MPSV) také pravidelně vydává svá doporučení k různým postupům sociální práce i technickému zabezpečení sociálních služeb. Doporučený postup MPSV z roku 2018 nám také stanovuje minimální standard pro kvalitu bydlení klientů, která je nutnou podmínkou pro poskytování sociální služby, která má být financována z dotací, z plateb klientů a zřizovatelů.
- Tímto doporučeným postupem MPSV jsme se řídili také při zpracovávání projektové dokumentace k nové výstavbě chráněných bytů, o které jsme informovali v předchozím článku (Stavíme nový dům). MPSV v doporučení hovoří o tom, že: *„Chráněné bydlení je pobytovou sociální službou poskytovanou jako bydlení v bytě, nejde o společné ubytování. Prioritou a předpokladem je inkluzivní bydlení, zejména v rozptýlené formě v běžné zástavbě bytových domů, např. byt nebo několik bytů v bytovém domě obývaném běžnými domácnostmi.“* (Doporučený postup 3/2018 MPSV).
- Myslím, že ministerstvo velmi výstižně formuluje požadavek na soukromí klientů, když uvádí že: *„Soukromí patří k základním lidským potřebám. Pro uplatnění sociálních kontaktů, setkávání s jinými lidmi, slouží společné, společenské prostory“* a stanovuje maximální počet lůžek v bytě na 2 lůžka.
- Rozhodli jsme se opět pro maximální soukromí klientů a připravujeme pro ně zcela individuální zázemí se vším komfortem, který patří k dnešnímu životnímu standardu. Věříme, že prostředí k bydlení v nových bytech klienti ocení.

• Koupelna v nově rekonstruovaném bytě ve Vlaš-tovičkách je bezbariérová. Foto Petr Kubesa

Nejraději vyrábím keramické misky a pletu košíky

Obyvatel domu Jaroslav Vltavský rád pracuje s keramikou. Své výrobky tvoří zejména ve středisku Radost, které navštěvuje již řadu let. O dalších zálibách a koníčcích Jaroslava se můžete více dozvědět v rubrice „Představujeme“, která je tentokrát věnována právě osobě Jarka Vltavského.

„Do Radosti docházím pravidelně a jsem tam moc rád, protože tam mám již za ta léta hodně kamarádů,“ popisuje Jarek svůj vztah k tomuto středisku opavské Charity. „V keramice se vě-

nuju nejčastěji výrobě misek, ale někdy keramiku opustím a zkusím i jiné věci, např. pletení košíků,“ přibližuje výrobky, které tvoří nejčastěji. „Tvorba misek chce soustředění, ale mě to baví a navíc mi pracovníci vždy pomohou, když třeba mám problém, jak dále pokračovat,“ říká autor řady keramických misek Jaroslav.

Jedné misce se věnuje v průměru asi hodinu a půl až dvě hodiny, jak sám dodává.

Václav Burda

• Jarek v plném soustředění při pletení košíku. Foto Petr Kubesa

S humorem jde všechno líp

- Pán na prodavače: „Potřebuju na oční.“

Prodavač: „Máte pravdu. Toto je stánek s hranolkami.“

- Zeptali jsme se zrakově postižených, který orgán by viděli jako nejdůležitější. Mnozí vypíchli oči.

- Povídají si dva nevidomí: „Představ si, prý bylo včera zatmění Slunce a byla úplná tma!“ „No to je škoda,“ vzdychne ten druhý. „To bych chtěl vidět.“

Operace se povedla, vaše slepé střevo opět vidí...

- „Proboha, co to je za pomateného psa?!“ rozkřikne se na přechodu pan Winter. „Vždyť vede toho chudáka slepce přímo pod auto!“ Z davu se ozve: „On za to nemůže - nevidíte, že je to slepeckej pes?! Je slepej!“

Osmisměrka

A	Ž	K	Á	V	Ý	B	O	V	L
A	D	J	Q	Í	Ě	F	K	K	P
T	N	O	T	L	K	L	U	Á	R
Z	O	V	M	D	Í	B	CH	V	O
W	L	M	O	O	Š	S	Y	A	S
C	S	Ý	U	H	V	É	N	M	T
T	E	P	L	O	I	I	Ě	B	Ř
X	Ř	Q	Ž	P	D	N	Č	R	E
D	K	G	Ř	O	Y	A	K	E	D
N	I	A	R	U	J	E	O	Ž	Í

Slova: čaj, deka, domov, káva, knihovna, křeslo, kuchyně, obývací, pohodlí, prostředí, rodina, teplo

- Co řekne slepec, když mu podáte struhadlo?

„Sakra, tak tohle nepřečtu.“

- Do stavební firmy přijmou nového zaměstnance a hned si ho vezme do parády mistr: „Tak tady máš koště, mladej, a jdi zamést plac.“ „Ale já jsem inženýr!“ „Aha...“, škrábe se mistr na hlavě, „tak já ti to ukážu.“

- Baví se dva architekti, vysokoškoláci: „Ty vole, když si uvědomím, jakej já jsem inženýr, tak mám normálně strach jít k doktorovi.“

Vážení čtenáři, milí přátelé,

srdečně Vás zveme do Domu sv. Cyrila a Metoděje, abychom si tyto naše patrony připomenuli v den jejich svátku 5. 7. 2023 mší svatou, kterou bude ve 14 hodin v naší kapli sloužit opavský děkan Václav Koloničný, poté bude možnost si od 15 do 16.30 prohlédnout prostory Domu, včetně nových prostor - jako jsou zasedací místnost, posilovna, prostory služby sociální rehabilitace.

Další program bude probíhat na hřišti ve Vlaštovičkách: 15.00 - Vystoupení dechové hudby Hlučíňanka, 16.00 - Vystoupení tanečního kroužku OK Dance, 16.30 - Ukázka požárního útoku mladých hasičů SDH Vlaštovičky, 17.00 - 18.15 - Dechová hudba Hlučíňanka, 20.00 - Reprodukovaná hudba.

Těšíme se na Vás.

Redakční rada

Koordinace: Zuzana Janků, Václav Burda, Pavlína Králová, Petr Kubesa, Ivo Mludek, Marie Kořínková, Marie Hanušová. Výkonní redaktoři: Marek Kukla, Jakub Šivic.
Foto přední a zadní strany obálky: Petr Kubesa. Časopis Vlaštofka je dílem obyvatel domu.

Vydavatel: Charita Opava
Přemyslovců 26, 747 07 Opava-Jaktař

Dům sv. Cyrila a Metoděje pro zrakově postižené ve Vlaštovičkách
Marie Dolanské 19, 746 01 Opava-Vlaštovičky
Telefon: 553 793 401; mobil: 733 741 304
e-mail: vlastovicky@charitaopava.cz

Toto číslo vyšlo 23. června 2023 v nákladu 800 výtisků a je již 97. v pořadí od vzniku časopisu.

Vytiskl RETIS s.r.o. Povoleno Ministerstvem kultury České republiky, MK ČR E 13841.

Pokud si nepřejete, aby Vám byla Vlaštofka nadále zaslána, informujte nás na e-mail vlastovicky@charitaopava.cz a jako předmět uveďte „ODHLÁSIT“, případně písemně na adresu Charita Opava.